

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/2/2020
Identifikačné číslo spisu:	7815010432
Dátum vydania rozhodnutia:	15.07.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7815010432.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí konanom 15. júla 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného E. J. pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného E. J. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/85/2016 z 27. septembra 2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného E. J. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Rožňava (ďalej aj len „súd prvého stupňa“ alebo „okresný súd“), sp. zn. 3T/162/2015 z 27. júla 2016 bol obvinený E. J. (ďalej aj len „obvinený“) uznaný za vinného v bode 1/ výrokovej časti rozsudku zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona v znení zákona č. 73/2015 Z. z, a v bode 2/ zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Trestného zákona č v znení zákona č. 73/2015 Z. z. na skutkovom základe, že:

1/ v období od mesiaca máj 2015 do 22. júla 2015 v obci L., okres K., v rodinnom dome na N.C. XX, ako aj na iných miestach v obci L., pod hrozbou násillia a využívúc duševnú zaostalosť R. L., ako aj jeho sociálnu odkázanosť, nakoľko mu umožnil ubytovanie vo svojom rodinnom dome, tohto opakovane, najmenej v 5 prípadoch donútil k vykonávaniu orálneho sexu, ako aj k iným sexuálnym praktikám,

2/ dňa 22. júla 2015 okolo 10.00 hod. v obci L., okres K., v rodinnom dome na N.C. XX, po tom, ako bol svojou družkou G. D. pristihnutý pri vykonávaní orálneho sexu so R. L., sa vyhrážal R. L., že ho zabije, zapichne nožom, ak niekomu povie o ich sexuálnom vzťahu, pričom v ňom vzbudil dôvodnú obavu, že svoje vyhrážky uskutoční.

Za to bol obvinenému súdom prvého stupňa podľa § 200 ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 7 a § 37 písm. h) Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol obvinený na výkon tohto trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom

stráženia.

Napokon súd prvého stupňa postupom podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodeného R. L., nar. XX. C. XXXX, bytom L., Y. XX, zastúpeného splnomocnenom poškodeného JUDr. Martinou Vnenčákovou, odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Košiciach (ďalej aj len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) ako súd odvolací rozhodujúci na podklade odvolaní podaných obvineným a poškodeným rozhodol uznesením, sp. zn. 6To/85/2016 z 27. septembra 2016 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolania obvineného a poškodeného zamietol.

Proti označenému uzneseniu krajského súdu podal obvinený dovolanie s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) [zásadným spôsobom bolo porušené jeho právo na obhajobu], písm. e) [vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania], písm. g) [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a napokon písm. i) [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť] Trestného poriadku.

V dovolaní obvinený predovšetkým namietol nedostatočné zistenie skutkového stavu. Rozhodnutia skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov sú založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, pričom v tejto súvislosti obvinený poukázal najmä na namietanú nezákonnosť vo vzťahu k zaistenému mobilnému telefónu značky R. IMEI XXXXX/XX/XXXXXXXXX. Tento obsahoval totiž obrazovo - zvukový záznam zachytený na tomto mobilnom telefóne bez jeho súhlasu a vedomia, pričom takto zachytený obsah ich vzájomného rozhovoru osobnej povahy bol sprístupnený poškodeným OČTK neoprávnene. Z obsahu telefonického rozhovoru mali vyplývať skutočnosti svedčiace o tom, že sa obvinený údajne nebezpečne vyhrážal poškodenému, avšak skutočný obsah získaného záznamu je v rozpore s týmto záverom. Obvinený ďalej obsiahlo polemizoval s výsledkami vykonaného dokazovania, pričom predložil rôzne alternatívy priebehu skutku tak, ako je tento podrobne opísaný v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa uvedenej vyššie. Takisto namietol nezákonný postup OČTK vyplývajúci najmä z porušenia § 2 ods. 10 Trestného poriadku, nakoľko tieto v dostatočnej miere neobjasňovali okolnosti svedčiace aj v prospech obvineného, naopak, sústreďovali sa výlučne na usvedčujúce dôkazy a zamlčali dôležité dôkazy preukazujúce nevinu obvineného, čo je v prostredí právneho a demokratického štátu nemysliteľné. Obvinený rovnako poukázal na výsledky vykonaného znaleckého dokazovania a to najmä vo vzťahu k poškodenému L., pričom v súvislosti s tam obsiahnutými závermi ďalej polemizoval o správnosti skutkových zistení a ustáleným záverom súdu prvého stupňa o vine obvineného zo spáchania skutkov uvedených v obžalobe. Následne znovu obsiahlo opisoval, rekapituloval a hodnotil jednotlivé svedecké výpovede, ako aj ostatné v konaní predchádzajúcom podaniu dovolania vykonané dôkazy, pričom zdôraznil ich účelové vyhodnotenie zo strany OČTK a súdu v jeho neprospech. Napriek tomu, že na podklade zistených skutočností v podstate podľa názoru obvineného vyplynulo, že ho svedkovia osočovali a krivo obviňovali, tak súdy konajúce a rozhodujúce v jeho trestnej veci na tieto účelové skutočnosti vôbec nereagovali. Poukázal rovnako na nevierohodnosť poškodeného L. a to, že obhajca obvineného už v priebehu hlavného pojednávania konaného pred súdom prvého stupňa poukazoval na to, že sa tento dopustil takisto zločinu sexuálneho zneužitia, a síce na pätnásťročnom chlapcovi. Zdôraznil, že takisto podal aj trestné oznámenie proti prokurátorovi Okresnej prokuratúry Rožňava z dôvodu jeho chovania sa voči obvinenému počas trestného konania a možnú skorumpovanosť. Predseda senátu mal preto prerušiť hlavné pojednávanie, avšak nestalo sa tak a vyhlásil odsudzujúci rozsudok, čo je ďalším procesným pochybením vo vzťahu k jeho osobe. Rovnako tak pochybil aj krajský súd, ktorý uznesením zamietol odvolanie (aj) obvineného bez toho, aby boli na verejnom zasadnutí trvajúcim len 20 minút pred krajským súdom osobne prítomní svedkovia a to najmä poškodený L.. Uvedeným došlo podľa názoru obvineného k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces. Dodatočne znovu namietol odôvodnenie rozhodnutí súdov oboch inštancií a poukázal na to, že tieto nekriticky prebrali do svojich záverov výlučne len tie skutočnosti, ktoré vyzneli v neprospech

obvineného, čím porušili okrem iného aj princíp právnej istoty. V závere podaného odvolania obvinený sumarizoval, že rozhodnutia okresného a odvolacieho súdu sú založené na nesprávnom právnom posúdení skutkového stavu a na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, v konaní pred súdom boli preukázateľné zásadné právne pochybenia a v prípravnom konaní rozhodovali OČTK, ktoré mali byť vylúčené z úkonov trestného konania. Súčasne bolo porušené právo obvineného na obhajobu.

Na podklade uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky o podanom dovolaní rozhodol tak, že

- podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vysloví, že rozsudkom Okresného súdu Rožňava, sp. zn. 3T/162/2015 z 27. júla 2016, v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/85/2016 z 27. septembra 2016 bol porušený zákon v neprospech obvineného (pozn.: nešpecifikujúc konkrétne ustanovenia tak Trestného zákona, ako ani Trestného poriadku, k porušeniu ktorých malo údajne dôjsť),

- podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zruší rozsudok Okresného súdu Rožňava, sp. zn. 3T/162/2015 z 27. júla 2016, v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/85/2016 z 27. septembra v celom rozsahu a napokon,

- podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 388 ods. 2 Trestného poriadku prikáže, aby iný súd v inom zložení senátu vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol a zároveň podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku rozhodne o väzbe obvineného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“) ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd po vykonaní vyššie uvedeného formálneho prieskumu zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, pretože je zjavné, že dovolacie dôvody uplatňované obvineným v konkrétnej trestnej veci naplnené nie sú, a to riadiac sa nasledovným:

+ + +

Najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zjavné, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších (mimoriadnych) procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Úlohou dovolacieho súdu bolo teda posúdiť, či dovolateľove námietky obsahovo naplňajú niektorý z ním uplatnených dovolacích dôvodov.

K jednotlivým dovolacím dôvodom označených obvineným v písomných dôvodoch podaného dovolania najvyšší súd konštatuje nasledovné:

Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je zásadné porušenie práva na obhajobu. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku; ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritorneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Čo sa ďalej práva obvineného na obhajobu tak, ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru a v neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku týka, možno vo všeobecnosti uviesť, že právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého práva na obhajobu. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Právo na obhajobu preto treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov, činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého práva na obhajobu. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany a ochranou práv obvineného.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Naviac, konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie právna obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

So zreteľom na dovolacie námietky obvineného však najvyšší súd zistil s poukazom na ich obsah presný opak.

Čo sa odmietnutia návrhov obvineného na vykonanie dokazovania týka, k tomu najvyšší súd v zmysle jeho stabilnej rozhodovacej praxe (R 7/2011, R 114/2016 a napokon najaktuálnejšie uznesenie, sp. zn. 1TdoV/6/2017 zo 14. mája 2018) poznamenáva, že za porušenie práva na obhajobu v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by totiž záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Z odôvodnenia tak rozsudku okresného súdu, ako aj odvolacieho súdu zrozumiteľne vyplýva, na podklade akých vykonaných dôkazov dospeli k záveru o vine obvineného, pričom oba vo veci skôr konajúce a rozhodujúce súdy zároveň jasne uviedli, z akého dôvodu považovali nimi vykonané závery za preukázané. V žiadnom prípade tu teda nemožno hovoriť o nejakom porušení práva na obhajobu, práve naopak - odpoveď tak okresného súdu, ako aj odvolacieho súdu je v danom smere pomerne podrobná a jasná, o čom svedčia naostatok odôvodnenia oboch označených rozhodnutí.

Na podklade uvedené najvyšší súd konštatuje, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietaný obvineným nebol naplnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z úkonov trestného konania.

Na naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sa vyžaduje splnenie podmienky, že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený (§ 31 Trestného poriadku), pričom o jeho vylúčení nebolo rozhodnuté.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 31 ods. 5 Trestného poriadku námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia. Úkon, ktorý vykonala vylúčená osoba, nemôže byť podkladom na rozhodnutie v trestnom konaní s výnimkou neodkladného alebo neopakovateľného úkonu.

Pomerom k prejednávanej veci pritom treba rozumieť určitú zainteresovanosť vo veci procesne činného orgánu trestného konania na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu (alebo iného procesne činného orgánu - vyšetrovateľ, prokurátor) pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Táto môže spočívať napríklad v tom, že vo veci procesne činný orgán, resp. jeho príbuzní, rodinní príslušníci, osoby jemu blízke a podobne, boli činom poškodení, eventuálne procesne činný orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne.

Pomerom procesne činného orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Trestného poriadku sa rozumie jeho vzťah k niektorej z osôb tam uvedených, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania.

Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere procesne činného orgánu k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ďalej môže ísť o úzke priateľstvo či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah.

Pri posudzovaní (ne)zaujatosti orgánu činného v trestnom konaní sa pritom uplatňuje jednak subjektívny prístup, ktorý vychádza prioritne (no nie iba) z osobného presvedčenia konkrétneho predstaviteľa orgánu činného v trestnom konaní, ktorého osobná nezaujatosť (nestrannosť) sa predpokladá až dovtedy, kým sa nepreukáže opak, a jednak prístup objektívny, ktorý vyplýva z požiadavky, aby spravodlivosť bola nielen vykonávaná, ale musí sa i zdať, že je vykonávaná, a ktorého cieľom je preveriť, či existujú nejaké overiteľné skutočnosti spôsobilé vzbudiť pochybnosti o jeho nezaujatosti.

S odkazom na vyššie uvedené bolo úlohou najvyššieho súdu zistiť, či so zreteľom na obsah dovolacích námietok existoval dôvod vylúčenia prokurátora Okresnej prokuratúry Rožňava JUDr. Jurajovi Lendákov.

Ani v tejto časti však najvyšší súd po prezretí relevantnej časti spisu argumentácii obvineného nemohol prisvedčiť.

Písomné podanie obvineného, ktoré označil v podanom dovolaní ako trestné oznámenie podané na menovaného prokurátora Okresnej prokuratúry Rožňava sa nachádza na č. l. 498 a nasl. spisu, pričom z jeho obsahu je možné vyvodiť v podstate len to, že nesúhlasí s výsledkom vykonaného dokazovania a s výsledkom trestného konania pred súdom prvého stupňa.

Najvyšší súd zároveň dodáva, že o uvedenom svedčí skutočnosť, že odsudzujúci rozsudok súdu prvého stupňa bol vyhlásený za prítomnosti obvineného na hlavnom pojednávaní konanom pred okresným súdom dňa 27. júla 2016, pričom podanie obvineného bolo podané na poštovú prepravu dňa 15. augusta 2016 (č. l. 503 spisu).

Prihliadajúc na povinnosť orgánu činného v trestnom konaní odmietnuť akýkoľvek zásah, nátlak, vplyv alebo žiadosť, ktorých cieľom by mohlo byť ohrozenie nezávislosti súdnictva, povinnosť vystupovať nezaujato a dbať svojím správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná, nie sú navyše v oznámení uvádzané žiadne skutočnosti, ktoré by boli aj reálne spôsobilé vyvolať objektívne oprávnené pochybnosti o nezaujatosti menovaného prokurátora a to tak vo vzťahu k obvinenému, ako ani k poškodenému. Naopak, skutočnosti vyjadrené obvineným v dotknutom písomnom podaní sú znovu len ďalším poukazom na ním subjektívne vnímané „nespravodlivosti“, ktoré sú však výlučne výsledkom riadnym a zákonným spôsobom vedeného procesu dokazovania na hlavnom pojednávaní.

Najvyšší súd preto konštatuje, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku vo veci tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu takisto nebol naplnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu

podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26.1.2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14.2.2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15.12.2011 a ďalšie).

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Primerane pritom platia právne úvahy vyjadrené vyššie vo vzťahu k argumentácii obvineného k ním namietanému porušeniu zákona zakladajúcemu naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Nevykonanie (svojoľné), pre spravodlivé rozhodnutie dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Z vyššie podrobne opísaného obsahu dovolania podaného obvineným je však zrejmé, že práve opätovné prehodnocovanie vykonaného dokazovania a spochybňovanie skutkových zistení, vykonaných skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi, predstavuje prakticky nosný motív dovolacej argumentácie obvineného.

Najvyšší súd však opätovne zdôrazňuje, že dovolacia námietka spočívajúca v tom, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli získané, resp. súdom vykonané zákonným spôsobom musí byť z obsahu spisového materiálu zrejmá. Nemožno ju vyvodzovať na základe toho, že by sa mali inak vyhodnocovať existujúce a už vykonané dôkazy. Ak totiž súd vyhodnotí vykonaný dôkaz inak než podľa predstáv niektorej z procesných strán nemožno z toho vyvodiť automatický záver, že ide o dôkazy, ktoré nie sú vykonané zákonným spôsobom, teda vysloviť záver o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Ak potom obvinený vzhliadol s poukazom na vyššie uvedené naplnenie naposledy označeného dovolacieho dôvodu, najvyšší súd sa s ním prezentovanými dovolacími námietkami nestotožnil.

Ako je totiž zrejmé už z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa, nahrávky vykonané poškodeným na označený mobilný telefón boli nekvalitné, vykonané neodborne a procesne nie sú spôsobilé byť dôkazom. V dôsledku uvedeného ani nebolo možné označený dôkaz vykonať na hlavnom pojednávaní, pričom pre celkový obraz skutkového deja boli pre súd prvého stupňa len výlučne podpornej povahy (viď. str. 7 odsek druhý odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa).

Je teda vylúčené, aby obsah mobilného telefónu poškodeného L. predstavoval jediný usvedčujúci dôkaz a už vôbec nepredstavoval rozhodujúci dôkaz tak, ako to predpokladá § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

S poukazom na uvedené aj v tejto časti najvyšší súd argumentáciu obvineného vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku odmietol ako zjavne nedôvodnú.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd poznamenáva, že v rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku), ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Skutkový stav môže najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd už v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu je potrebné uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením (skutkovými závermi), ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, veta za bodkočiarkou (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky hmotnoprávneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižších stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho súdu. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže posudzovať, pretože nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti) bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať.

V dôsledku uvedeného potom ani námietka nesprávnosti skutkových zistení, námietka proti spôsobu a rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne nesúhlas s tým, ako súd hodnotil vykonané dôkazy, nemôžu zakladať žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol

subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený namieta pochybenia v skutkových zisteniach ustálených súdmi nižších stupňov a pochybenia v nimi vykonanom hodnotení dôkazov, domáha sa tak výlučne podstatnej zmeny skutkových záverov, čo by viedlo ku konštatovaniu, že stíhaný skutok nespáchal, a to napriek tomu že súdy oboch stupňov dospeli k opačnému záveru. Z podaného dovolania je zrejmé, že obvinený len pokračuje vo svojej obhajobe a bezvýnimočne opakuje svoje námietky, ktoré predložil v konaní predchádzajúcom podaniu dovolania. Navyiac, vôbec nereflektuje na významový obsah jemu dostupných dovolacích dôvodov.

Inak povedané, dovolanie obvineného je obsahovo len ďalším odvolaním - riadnym opravným prostriedkom, v ktorom prioritne vyjadruje nesúhlas s hodnotením vykonaného dokazovania v rámci rozhodnutí súdu prvého a druhého stupňa v otázke ustálenia tých skutkových okolností, ktoré sú vyjadrením jeho konania ustáleného v skutkovej vete, pričom v podstate tieto zároveň sám hodnotí zo svojho (a pochopiteľne pre neho priaznivejšieho) uhla pohľadu. Obvinený v dotknutej časti podaného dovolania vôbec nerozlišuje skutkové námietky od námietok právnych a ani sa nijak nesnaží o ich vzájomnú separáciu. Výlučne právne námietky by pritom bolo možné považovať za relevantné, a teda bolo by potrebné sa nimi zo strany konajúceho dovolacieho súdu zaoberať.

Bezprostredným následkom uvedeného je okrem iného už skôr zvýraznená skutočnosť a síce, že podané dovolanie (mimoriadny opravný prostriedok) je koncipované tak vecne, ako aj obsahovo ako len ďalšie odvolanie (riadny opravný prostriedok), v ktorom obvinený uplatňuje tie isté námietky, ako v konaní pred súdmi prvého a druhého stupňa a ktoré svojou povahou vyznievajú len ako ďalší pokus o zvrátenie doposiaľ ustáleného záveru o vine obvineného. Obvinený ani v tejto časti nevyužil právne prípustnú „šancu“ podať skutočne kvalifikované dovolanie s tomu korešpondujúcimi a právne relevantnými námietkami, no obmedzil sa výlučne na prehodnocovanie skutkových zistení, ktoré ustálili vo veci skôr činné súdy, pričom predložil svoju vlastnú interpretáciu. Záverom sa prirodzene domáhal výlučne pozitívnej zmeny skutkových záverov svedčiacich v prospech obvineného, čo by viedlo ku konštatovaniu, že stíhaný skutok nespáchal a to napriek tomu že súdy oboch stupňov dospeli k opačnému záveru. Priam učebnicovým príkladom je v tejto súvislosti už vyššie podrobne opísaná polemika obvineného s hodnoteniami dôkazov, ktorí ho priamo usvedčujú zo spáchania skutku opísaného v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa.

Pre dovolací súd je však záväzný skutok tak, ako bol tento zistený zo strany súdov nižšieho stupňa. S poukazom na vyššie citované právne úvahy by zaoberanie sa námietkami takejto povahy zakladalo neprípustný procesný stav, ktorý by de facto dovolacie konanie stotožnil s konaním pred odvolacím súdom, čo je právnou úpravou dovolacieho konania s prihliadnutím na jeho špecifickú povahu ako mimoriadneho opravného prostriedku vylúčené.

Dovolací súd súhrnne k argumentácii obvineného vo vzťahu k naposledy označenému dôvodu dovolania uzatvára, že v tejto súvislosti takisto nemal inú možnosť ako dospieť k záveru, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nebol naplnený.

Nakoľko najvyšší súd nezistil na podklade dovolania podaného obvineným naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.